

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioan. Petri Maffei, Bergomatis, E Societate Iesv,
Historiarvm Indicarvm Libri XVI.**

Maffei, Giovanni Pietro

Antverpiae, 1605

Aloisivs Almeida Societati Iesv In Indiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11473

*Insignis
Regis.*

inuidiosa apud ethnicos ac Bonzios sit, baptismi causa dimittit. Eiusdem in bello insignia sunt nomen IESV cum clavis tribus in humerali depictum, crux è collo dependens, granumque benedictum in baltheo. Denique tanto rei Christianæ studio incensus est, ut neminem intra insula huius fines habitare patiatur, quin concionibus sacris interfit. Christianos verò contra omnium, etiam patris Cegandoni iniurias ac vim tuetur egregiè. & quoniam Rex est splendore atque autoritate conspicuus, magnopere, ut dixi, fore speramus rebus pacatis, ut Euangelium ipso adiutore Dominus longè lateque disseminet. Vos ego etiam atque etiam oro, ut sacrosancta sacrificia vestra, piisque suffragationes mihi deesse ne patiamini. Icoxiura, 18. Kal. Decemb. 1563.

ALOISIVS ALMEIDA SOCIETATI
IESV IN INDIAM.

EXponam his litteris, fratres mihi carissimi, quam ratione Rimatum in regnum urbemque Ximabarani nuper inducta Christiana religio fuerit. Ac portus quidem hic seu emporium Icoxiuræ, quod commutato iam nomine Mariæ Virginis adiutricis vocatur, compluribus Facata, Firando, Meaco, aliisque ex oppidis huc ad Cosmum Christianæ doctrinæ causa commigrantibus, ita frequenter habitari ceptum est, ut ecclesiam hanc regionis huiusce totius caput aliquando fore speremus. Bartholomeo etiam rege unà cum ipso flore nobilitatis haud ita pridem ad fidelium numerum aggregato. Eius autem frater Bartholomei monitis precibusque sæpius excitatus, ut à Iaponicæ superstitionis erroribus ad rectam veritatis Evangelicæ semitam se traduci pateretur; à Cosmo magnopere petiit, ut aliquem ad se instituendum in castra (bellum enim per id tempus gerebat) omnino mitteret. Missus ego sum, benignèq; ab eo acceptus, nocturno tempore, quod à negotiis magis erat vacuum, de rebus diuinis ad Regem diu multumque dixi. quod ipsum deinde per alias occasiones alibi cum ipsius rogatu fecissem, iis sermonibus admodum delectatus permotusque Rex, certis de causis Christiana sacra ipsemet in præsentia suscipere supersedit, sed duas mihi dedit epistolas, alteram ad Cosmum, cui potestatem per eas litteras

litteras faciebat Evangelii toto suo regno libere promulgandi, alteram ad incolas oppidi maritimi Cocinoci, in qua erat scriptum, ut ad audiendum Euangelium ad me conuenirent. ad quos me qui perduceret vnum ex amicis ac familiaribus mihi comitem dedit: quo sanè breui peruenimus, hospitioque excepti ab vrbis Præfecto, verbum DEI disseminare instituimus. Nec sanè frustra. erenim baptizati sunt quinquaginta supra ducentos, in quibus fuit cum vxore ac liberis ipse, ad quem diuerteramus, vrbis præfectus. Deinde cum in ædes regias in primis instructas loci maiestate deterriti timidiùs incolæ ad nos & ipsi venirent, & filios mitterent, veriti, ne ab iis ædium ornatus & catastromata fœdarètur: vbi id animaduerti, egi cum Præfecto de aliis ædibus, populi docendi causa, comparandis, ille mihi sanè liberaliter omnium, quotquot essent in oppido, dedit optionem. delectum est ædificium quoddam per amplum, sed magna ex parte dirutum, secus aream, quâ nobis Rex templo ædificando attribuerat. Operæ centum ad ruinas instaurandas, ædémque sacram exstruendam, Præfecti imperio ex censu ciuium exhibitæ, opus vtrumque celeriter absoluerunt. Tum verò liberiùs ad Christianæ doctrinæ rudimenta sacrâsque conciones pueri senesque sese conferre: è quibus deinceps non ita multo temporis spatio centum & septuaginta baptismo lustrati sunt. designatum est etiam Christianis humandis prope ædem sacram cruce defixa per amplum soli spatium, quò primùm illati sunt infantes duo tertium circiter annum agentes, quos Dominus pro salute harum gêrium deprecatores in cælum ascivit. Secuta deinde est in Bartholomeum regem cõiuratio, bellicique tumultus, quibus tamen oppidani commoti, atque a Bonziorum fautoribus potentibus viris ad Christianam religionem deserendam sollicitati sunt, Cruce etiã ipsa contumeliosè diffracta: ipsi tamen in fide fortiter perstiterunt. quod ego met deinde ex eorum sermonibus clarè perspexi, cum ad eum portum per id tempus nauis accessissem. cū enim, ab hostibus Christianæ religionis vrbe occupata, publico edicto nos intromittere vetarentur, ad stationem nostram sera admodum nocte parato nauigio frequentes venerunt, se diligenter excusantes, quòd nos excipere hospitio sibi per aduersarios non liceret, pietatem tamen suam atque constantiam verbis testâtes huiusmodi:

Christiana

*Præfectus
urbis Co-
cinoci cõ-
250. bap-
tizati.*

*Neophy-
zorū con-
stantia.*

Christiana religione deserta, quam porro sectabimur? in difficultatibus nostris atque periculis ad quem confugimus? an ad lignea siue lapidea simulachra, quæ huc vsque coluimus? quis insitam vnus Dei caritatem ex animis nostris euellet? Quibus ego verbis maiorem in modum recreatus, eosque vicissim, vt potui, consolatus, ad Cosmum ceterosque socios Icoxiuram ex eo loco profectus sum, qui se cum Christianis, ad hostium furorem vitandum, in onerariam receperant. verum sedatis iam maxima ex parte tumultibus, & Bartholomeo, qui in arcem quandam ex incendio regie vrbs cum paucis vix viuus euaserat, in regnū restituto, metus hosce omnes iuuante Domino propediem sublatum iri confidimus. sed de his hæcenus.

*Regulus
Ximaba-
ranus.*

Venio ad res Ximabaranas: quam ego in urbem ab ipso Tonō seu Regulo accersitus, Cosmo iubente, me contuli, benignèque exceptus, & in optimo totius vrbs domicilio sum collocatus. Postridie me Rex inuitat ad cœnam. A cœna familiares suos atque domesticos in cœnaculum conuocat. Hic ego bene longam de Christiana religione disputationem instituo. illi verò multa ac varia me interrogant: quibus ego dum ad singula respondeo, noctis magna pars abiit. Manè cum illuxisset, Tonus rogatu meo popularibus omnibus Christianæ capessendæ religionis fecit publicè potestatem. ex eo tempore ter quotidie concionari capimus, matutinis primū horis, tum pomeridianis, postremò vespertinis, tanta hominum vi confluyente, vt non domus solū, sed etiam via auditoribus oppleretur. Secundū hunc rei Christianæ cursum more suo aduersarius non semel impedire conatus est. Tria visuntur Ximabaræ cœnobia Bonziorum, qui cum aliis de causis plurimum possunt, tū quod principes ciuitatis affinitate contingunt. Eius ordinis hominum fallacias atque superstitiones quod palam coarguimus, populūque ab ea secta ad Christum omni ope traducimus, capitali nos vbique ferè odio prosequuntur. Ximabaræ autem, simul atque ita propensam in nos populī voluntatem intelligunt, inimicitias, quas antea inter sese exercebant, communi metu suadente depositis: calumniis fictisque criminibus nos oppugnare constituunt. Ad Tonū adeunt, mirantes cur in suis terris tam improbum genus hominū versari patiatur. Antropophagos esse nos, & quocunque Christiana sacra inferamus, eodem continuo bel-

*Bonziorū
calūnia
& scelera*

lum

lum excidiumque importare. Si nobis in vrbe habitatio de-
tur, Lusitanos ipsos illi imperium erepturos. Ad hæc, ple-
bem incitare conatur, partim vt nos ex vrbe pellendos vna
voce abs Tono deposcat, partim etiam vt nos publicè con-
uictis maledictisque proscindat. Eam rem vbi parum pro-
cedere animaduertunt, consilium etiam audacius capiunt.
Dum ego in ædibus nostris de re Christiana ad populum
maximè dissero, facta manu quidam è Bonziis de commu-
ni ceterorum sententia in eedes nostras irrumpit, positamq;
ibi Crucem effringit. Sanè indigna visa res est, valdeq; om-
nes, sed hospes præcipuè noster, eo factò commoti. Itaque
nihil propius factum est, quàm vt eum interficerent. Bonzii
autem furore elati scelus scelere cumulant. Mos est neo-
phytorum, susceptam à se Christianam religionem cruce in
charta depicta, atque in ædium foribus collocata, publicè
profiteri. id illi sibi non modò apud Deum salutare, sed etiã
apud homines gloriosum existimant. Hæc omnia insignia
Bonzii postridie, primoribus vrbis pro affinitate fauenti-
bus, discerpere ac lacerare decernunt. Quod vbi Tonus
resciuit, Christianis confestim totam rem iussit renuntiarì,
eòsque hortatus est, vt tumultus vitandi causa, eam inui-
tiam æquo animo ferre ne grauarentur: se ipsum in Bon-
zios vtique animaduersurum, sed tempore. Quorum amē-
tia ac furor eo vsque processit, vt quicumque ad hos audiē-
dos venirent, eos vsu etiam fontis atcerēt in proximo siti,
ad quem plurimi aquationis causa ventitabant. prorsus vt
nobis, eius molestiæ vitandæ causa, in aliam vrbis partem
migrare necesse fuerit.

Iam verò illa quoque res accidit, non minùs euentu felix
ac lata, quàm initio tristis ac turbulenta. Adolescentes duo
ad nos audiendos rei nouitate inuitati ex oppido finitimo
venerant. dumque in ædibus nostris morantur, in familiari
& iuuenili colloquio (vt fit) vnus eorum alterius procaci
interrogatione lacescit, stricto mucrone in socium præ-
ceps iracundia ferebatur: cum illum ex iis qui aderant Ia-
ponii quidam (aderant autem ferè centum) vi arreptum re-
tinent, ei que de manibus sicam extorquent: quo ille factò
ita iratus inde discessit, vt aut eam vlcisci iniuriam, aut
mortem sibi met inferre, Japonico more, decerneret. Acces-
sit ad exstimulandum iuuenis animum, satis iam per se in-
citatam, patris quoque denuntiatio vehemens, ne suum in

*Mos neo-
phytorum.*

conspicuum veniret omnino, nisi prius ab ædium præcl.
 puè domino, apud quem res illa contigerat, doloris penas
 exegisset sui. igitur adolescens, amicis affinibusque coactis,
 vim comparat: quod vbi Ximabaram allatum est, Christiani
 nos omnes magnopere conturbavit, me verò potissimum,
 verentem, ne si ad manus ventum esset, (quæ res non sine
 multorum cæde erat futura) tum verò Bōzii civibus quod
 cupiebant planè persuaderent, nos rixarum ac seditionum
 vbiq; terrarum autores esse perpetuos. Iamque se, quan-
 quam in magno omnium mœtore, oppidani ad Ioannis
 (sic enim appellabatur) hospitis nostri defensionem instru-
 xerant, aduentabâque armatum agmen aduersariorum,
 cum iuuenis ille dux agminis repente præter omnium
 spem gentisque consuetudinem exterritus substitit, satis
 dignitati suæ, satis parentis imperio factum existimans, si
 vacuam nobilis cuiusdam viri domum ingressus in subur-
 bano positam, resistente nemine, pugionem inde vicissim
 abstulisset, atq; ita (vt fecit) in patriâ reuerrisset. Id à Chri-
 stianis vbi rescitum est, tanta voluptate lætitiâque perfusi
 sunt, vt ab ipso noctis crepusculo, quamquam eos domum
 dimittente me, nihilo minùs gratias Deo cuncti simul a-
 gentes, factumque inuicem gratulabundi narrantes, ad in-
 sequentem lucem vsque perstiterint. Nec tamè inter hæc
 aliâsque difficultates, & Bonziorum insectationes, Domino
 Deo fauente, cessatum est. nam præter quotidianas cōcio-
 nes & catechismum, baptismi celebres variis temporibus
 complures habiti sunt. Ac primùm quinquaginta barbari
 nomē Domino dedere. deinde rursus circiter septuaginta.
 tertio denique baptismo, candidati trecentum numerati
 sunt, è quibus baptizauimus duntaxat eos, quos satis pro-
 bè institutos Christianis præceptis inuenimus, ceteri, qui
 minùs adhuc idonei videbâtur, in aliud tēpus reiecti. Chri-
 stianorū primitias libauit Dominus in hoc itē oppido, sex
 videlicet trimos aut quadrimos infantes: quorum qui pri-
 mus excessit è vira, Christianæ fidei veritatem illustri sanè
 testimonio comprobauit. Cùm enim iam ageret animam,
 sublaris ad sydera manibus, Tem iangate mairō, id est, con-
 festim (inquit) in cœlum migrabo. Cuius rei miraculo neo-
 phytæ magnopere cōfirmati sunt. Ipse autē Regulus tamen si
 nec dum Christianus est, & certis de causis in aliud tempus
 Bonziorum scelus ac maleficia debitis vindicare supplicis
 distu-

*Tota no-
 stè in a-
 gētia Deo
 gratis
 perstuit.
 Christiani.
 Celebres
 aliquos
 baptisati*

distulit: suam tamen erga nos benevolentiam, & Christiana religionis vel tuendae vel amplificandae studium, plurimis rebus ostendit. primum enim nobis honoris causa familiariter saepe conueniendis nomen nostrum apud Ximabaranos in admiratione & in gratia posuit. deinde aream templo aedificando optimam, materiamque suo sumptu conuectam, operasque ducentas nobis attribuit ad arcis ruinas aequandas solo, quae arx quondam illa ipsa in area fuerat. in templi vero ipsius apparatus & cultum familias septuaginta in ea vicinitate habitantes certum vectigal pendere iussit, exturbationis poena proposita, nisi in officio persistissent. Idem, quod Christiani ad replum estu maris accedente egre admodum veniebant, ingenti ponte ad ipsius templi valvas usque perducto, facile iis tutumque aditum praebuit. Auctus vero filiola, (quam nos, quod clarissimo genere orta est, magno Christianae rei adiumento futuram aliquando speramus) eam nobis tradidit baptizandam, quod fecimus, & nomine Christiano Mariam appellauimus, ut eam videlicet nomen ipsum ad omnem virtutem ac sanctimoniam incitaret.

Reguli erga Christianam religionem studium.

Haec ferè in oppidis Cocinoco & Ximabara gesta sunt: quam ego utramque ecclesiam per id tempus saepe reuisi, & alteri Damianum alteri Paulum, comites ac familiares nostros, interim dum ego abessem praeposui. Vos etiam atque etiam obsecro fratres, ut pro hac vniuersa Japonica vinea Domino Deo nostro quam diligentissime supplicetis. Ex portu Mariae virginis adiutricis, 5. Kal. Decembris, 1563.

ALOISIVS FROES SOCIETATI IESU IN INDIAM.

ANno proximo, Icoxiurae vico ab hostibus concremato & exciso, Cosmus Turrianus cum Aloisio Almeida & Iacobo Consaluo officii causa conquistus à Christiano quodam nobili viro, Tacuxim oppidum Regis Bungenis aeger naui deductus est. Ego autem ab Antonio Firandensi viro principe accersitus, Cosmi iussu Tacuximam rondendi febris frigoribusque vexatus, quae me quatuor menses malè habuerunt. Eodem venit post mensem

Tacuxim oppidum

Ioan-